

функціонування об'єктів цивільної авіації, пов'язаних з дотриманням певних правил у цій сфері;

4) конкретизувати поняття «авіаційної безпеки» з подальшим законодавчим закріпленням.

Література

1. Козачок І. Я. Проблемні питання визначення адміністративної відповідальності в сфері забезпечення безпеки польотів [Текст] / І. Я. Козачок // Юридичний науковий електронний журнал. – 2015. – № 2. – С. 138-141.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>. – Назва з екрана.

3. Гончарук С. Т. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі повітряного транспорту / С. Т. Гончарук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/search?client=opera&q=5.+Гончарук+С.+Т.+Адміністративна+відповідальність+за+правопорушення+в+галузі+повітряного+транспорту&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8>.

4. Гончарук С. Т. До питання щодо визначення об'єкта адміністративних проступків на повітряному транспорті / С. Т. Гончарук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/12720/1/%2B%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%BA_%D0%A1.%D0%A2.pdf. – Назва з екрана.

5. Бичков А. С. Адміністративна відповідальність за порушення правил безпеки польотів [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Андрій Сергійович Бичков. – К.: Б.В., 2010. – 15 с.

6. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21 березня 2017 р. № 1965-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1965-19>

УДК 347.232.44(043.2)

Ковбасюк О. А., студентка,
Факультет історії та права,
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький
Науковий керівник: Манжула А. А., д.ю.н., професор

УМОВИ ДЛЯ НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ЗА НАБУВАЛЬНОЮ ДАВНІСТЮ

Набувальна давність на рухоме та нерухоме майно є відносно новою для українського законодавства. І хоча такий спосіб набуття права власності існує з часів Стародавнього Риму та є досить

поширеним у законодавстві іноземних держав, в Україні інститут набувальної давності був введений з 1 січня 2004 року, з набранням чинності Цивільним кодексом України (далі – ЦКУ). Проте для правомірного набуття права власності на майно (рухоме або нерухоме) за набувальною давністю необхідно дотримуватись відповідних умов, визначених законодавцем.

Метою даного дослідження є спроба проаналізувати ті необхідні умови, за яких набуття права власності за набувальною давністю є можливим та обґрунтованим з точки зору права.

Інституту набувальної давності в Україні присвячені праці, зокрема, таких науковців: О. Головікіна, Д. Луспеніка, В. Маковія, Т. Простибоженко, О. Яворської та ін.

Відповідно до ч. 1 ст. 344 ЦКУ, особа, яка добросовісно заволоділа чужим майном і продовжує відкрито, безперервно володіти нерухомим майном протягом десяти років або рухомим майном – протягом п'яти років, набуває право власності на це майно (набувальна давність), якщо інше не встановлено цим Кодексом [5]. Окрім цього, Земельний кодекс України (далі – ЗКУ) передбачає набуття права власності на земельну ділянку за набувальною давністю. Так, згідно ч. 1 ст. 119 ЗКУ, громадяни, які добросовісно, відкрито і безперервно користуються земельною ділянкою протягом 15 років, але не мають документів, які б свідчили про наявність у них прав на цю земельну ділянку, можуть звернутися до органу державної влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування з клопотанням про передачу її у власність або надання у користування. Розмір цієї земельної ділянки встановлюється у межах норм, визначених цим Кодексом [3]. У зазначених нормах містяться наступні умови для набуття права власності на те чи інше майно за набувальною давністю: Добросовісність; Відкритість; Безперервність; Строк користування майном.

Розглянемо детальніше кожну із зазначених умов.

Добросовісність володіння і користування майном. В контексті набувальної давності добросовісність означає, що особа при заволодінні майном не знала і не могла знати про відсутність у неї підстав для набуття права власності. Разом з тим, факт обізнаності особи про те, що вона не є власником речі, не виключає добросовісності володіння за умови, що заволодіння майном не відбулося з порушенням норм права (наприклад, шляхом викрадення, шахрайства тощо) [1]. Як зазначає Д. Луспенік, особу слід вважати добросовісною у тому випадку, коли вона діє без умислу причинити шкоду іншій особі, а також не допускає

легковажності або самонадійності чи необережності по відношенню до можливого завдання шкоди [4, с. 115].

Відкритість володіння і користування майном. Таке володіння і користування повинно бути відкритим, тобто очевидним для всіх інших осіб. При цьому особа має ставитись до такого майна, як до власного (експлуатувати, вживати необхідні заходи для утримання майна в належному стані тощо) [1]. Приховування особою свого володіння майном є порушенням цієї умови. Окрім цього, вважаємо, що факт приховування майна від інших осіб ставить під сумнів наявність першої умови – добросовісності.

Безперервність володіння і користування майном. Володіння майном повинно бути безперервним протягом встановлених законом строків (відповідно до ч. 2 ст. 344 ЦК особа, яка володіє майном, до часу свого фактичного володіння може приєднати час, протягом якого цим майном володіла особа, чиїм спадкоємцем (правонаступником) вона є) [5]. На нашу думку, безперервність як умова набувальної давності також означає постійність користування річчю, тобто особа не має залишати майно. Так, залишене без нагляду майно може перейти у володіння до іншого добросовісного набувача, і в такому випадку набуття права власності на майно за набувальною давністю є неможливим через недотримання зазначеної умови.

Строк володіння і користування майном. Згідно чинного українського законодавства, для набуття права власності за набувальною давністю строк володіння нерухомим майном становить десять років, рухомим майном – п'ять років, земельною ділянкою – п'ятнадцять років. Статтею 253 ЦКУ визначено, що перебіг строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язаний його початок [5]. Як зазначає О. Головкін, у випадку набувальної давності початковим моментом перебігу строків буде, очевидно, наступний день після дня заволодіння чужим майном без належної підстави, причому добросовісного. За наявності у володінні майна на законній підставі (договору) строк набувальної давності починає перебіг з настанням наступного дня після дня, коли сплинув строк позовної давності щодо цього майна [2, с. 46]. Враховуючи положення ч. 2 ст. 344 ЦКУ, універсальне та сингулярне правонаступництво не вважаються обставинами, які переривають давність володіння. Так, перехід за спадкуванням майна, що знаходилось під дією набувальної давності, не перериває її. Щодо правонаступництва юридичних осіб, зазначимо, що володіння, яке почалося в однієї юридичної особи, у випадку її реорганізації буде здійснюватись іншою юридичною особою – правонаступником першої [5].

На нашу думку, доказування наявності вищезазначених умов має ґрунтуватись на:

- показаннях свідків;
- документальних підтвердженнях (квитанції, довідки тощо);
- поштових надходженнях (наприклад, на адресу нерухомого майна, яким користується набувач);
- речових доказах (наприклад, фотографії).

Таким чином, набуття права власності за набувальною давністю містить умови, за яких таке набуття вважатиметься правомірним. До них законодавець відносить: добросовісність, відкритість, безперервність, строк користування майном (для рухомого майна – п'ять років, нерухомого майна – десять років, земельної ділянки – п'ятнадцять років). Вважаємо, що довести наявність зазначених умов можливо, ґрунтуючись на показаннях свідків, документальних підтвердженнях, поштових надходженнях та речових доказах.

Література

1. Аналіз деяких питань застосування судами законодавства про право власності при розгляді цивільних справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(print\)/1207B66D24762C1DC2257D0E004CC419](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(print)/1207B66D24762C1DC2257D0E004CC419).

2. Головкін О. Набувальна давність як спосіб набуття права власності на майно / О. Головкін // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2014. – № 3. – С. 42-48.

3. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.

4. Луспеник Д. Д. Спори про набувальну давність: проблеми теорії і судової практики // Юридичний журнал. – 2006. – № 5. – С. 114-119.

5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

УДК 656.2(043.2)

Кошель К. О., студентка,
Київський університет права, м. Київ
Науковий керівник: Коверзньєва Г. П., к.ю.н., доцент

ТРАНСПОРТ В УКРАЇНІ: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Актуальність зазначеної теми не викликає сумнівів, оскільки транспорт – найважливіша ланка у сфері економічних стосунків та інфраструктури країни. Транспортний комплекс бере участь у